

ภาวะสังคมไทยไตรมาสสองปี 2564

วันพุธที่ 25 สิงหาคม 2564 เวลา 09.30 น.

ณ ห้องประชุม 521 อาคาร 5 ชั้น 2

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

1. ความเคลื่อนไหวทางสังคม ไตรมาสสองปี 2564

%	การจ้างงาน 	อัตราการว่างงาน 	หนี้สินครัวเรือน 	การเจ็บป่วยด้วยโรคเฝ้าระวัง
Q2/2564	+2.0	1.89	+4.6 (Q1)	-32.4

%	การบริโภคเหล้าและบุหรี่ 	คดีอาญา 	การรับแจ้งอุบัติเหตุ 	การคุ้มครองผู้บริโภค
Q2/2564	-2.4	+11.5	+21.5	-16.9

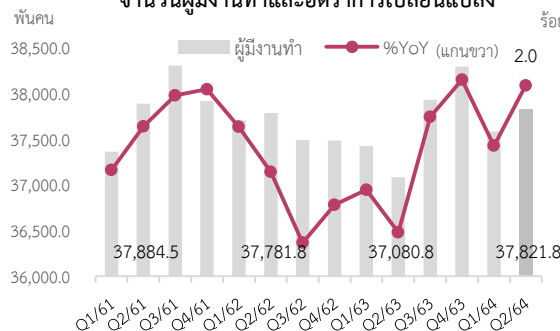

การจ้างงานปรับตัวดีขึ้นเล็กน้อยจากช่วงเดียวกันของปีก่อน แต่ยังต่ำกว่าช่วงเวลาปกติ โดยการจ้างงานขยายตัวทั้งภาคเกษตรกรรมและนอกภาคเกษตรกรรมจากฐานต่ำ ส่วนสาขาที่ส่งออก ได้มีการจ้างงานและชั่วโมงการทำงานยังขยายตัวอย่างต่อเนื่อง

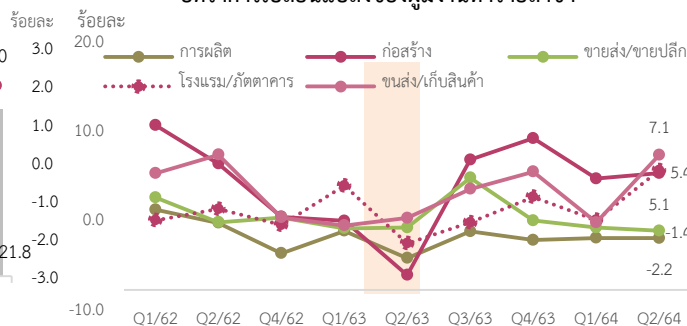

ชั่วโมงการทำงานปรับตัวดีขึ้นจากปีก่อน การทำงานน้อยกว่า 35 hr/wk ลดลง การทำงานล่วงเวลาเพิ่มขึ้น

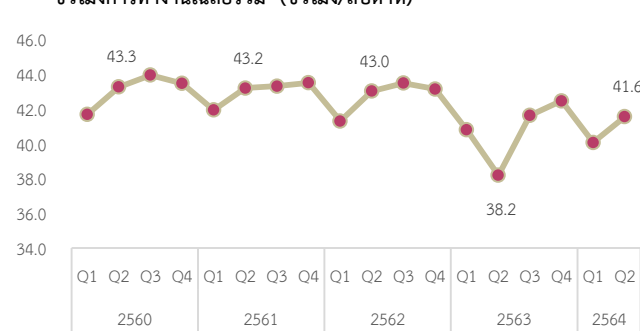
จำนวนผู้ใช้งานทำและอัตราการเปลี่ยนแปลง

อัตราการเปลี่ยนแปลงของผู้ใช้งานทำรายสาขา

ชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยรวม (ชั่วโมง/สัปดาห์)

อัตราการขยายตัวของการจ้างงาน

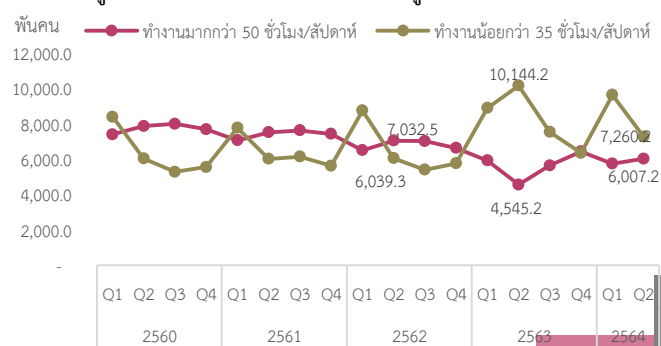

ภาคเกษตรกรรม	%YOY
นอกภาคเกษตรกรรม	2.4%
การผลิต	1.8%
ก่อสร้าง	-2.2%
ค้าส่ง/ค้าปลีก	5.1%
ขนส่ง/เก็บสินค้า	-1.4%
โรงแรม/ภัตตาคาร	7.1%
	5.4%

ชั่วโมงการทำงานสาขาการผลิตภาคเอกชน

ชั่วโมง/สัปดาห์	%YOY
การผลิตเคมีภัณฑ์และผลิตภัณฑ์เคมี	47.9
การผลิตผลิตภัณฑ์ยางและพลาสติก	5.6%
การผลิตผลิตภัณฑ์คอมพิวเตอร์อิเล็กทรอนิกส์	6.3%
การผลิตอุปกรณ์ไฟฟ้า	49.5
การผลิตยานยนต์	8.6%
	50.5
	8.9%
	48.8
	17.1%
	51.3

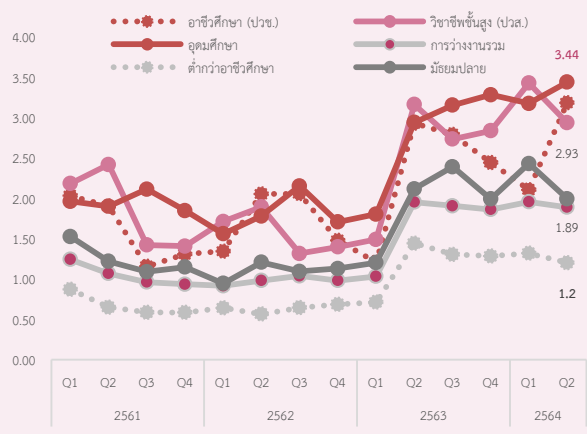
จำนวนผู้ทำงานต่ำกว่า 35 ชั่วโมง/สัปดาห์ และสูงกว่า 50 ชั่วโมง/สัปดาห์

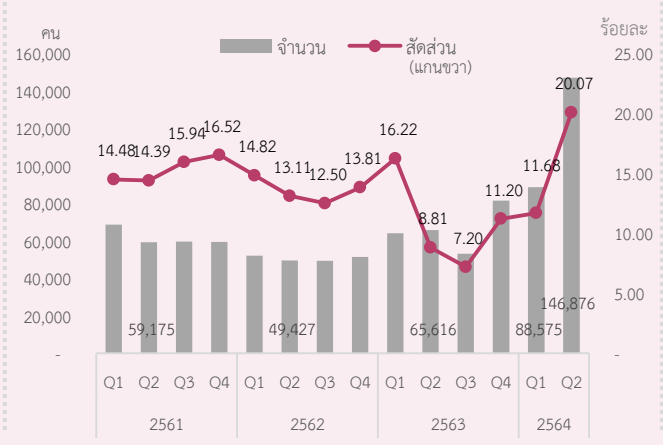

- การว่างงาน อัตราการว่างงานอยู่ที่ร้อยละ 1.89 ลดลงเล็กน้อยจากร้อยละ 1.96 ในไตรมาสก่อน คิดเป็นผู้ว่างงาน 7.3 แสนคน โดยผู้ว่างงานที่ไม่เคยทำงานมาก่อน (ผู้จบการศึกษาใหม่) มีจำนวน 2.9 แสนคน เพิ่มขึ้นร้อยละ 10.04
- ผู้จบการศึกษาระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษามีการว่างงานเพิ่มขึ้น โดยผู้ที่จบการศึกษาระดับอุดมศึกษามีอัตราการว่างงานร้อยละ 3.44 สะท้อนให้เห็นว่าการว่างงานในปัจจุบันอยู่ในกลุ่มแรงงานทักษะสูง
- ผู้ว่างงานมีแนวโน้มว่างงานนานขึ้น โดยผู้ว่างงานนานกว่า 12 เดือน มีจำนวน 1.47 แสนคน คิดเป็นร้อยละ 20.1 ของผู้ว่างงาน เพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อนที่มีสัดส่วนเพียงร้อยละ 11.7
- การว่างงานในระบบ ผู้รับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน มีจำนวน 3.1 แสนคน คิดเป็นสัดส่วนต่อผู้ประกันตน ร้อยละ 2.8 ลดลงจากไตรมาสก่อนเล็กน้อย

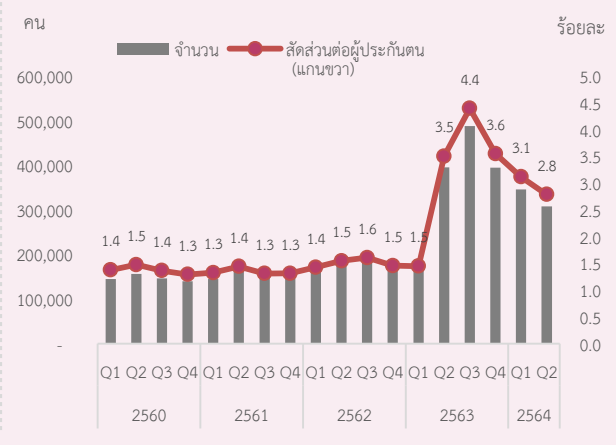
จำนวนผู้ว่างงาน และอัตราการว่างงานจำแนกตามระดับการศึกษา

จำนวนและสัดส่วนผู้ว่างงานระยะยาว (มากกว่า 1 ปี)

จำนวนผู้ว่างงานในระบบ

ผลกระทบต่อแรงงานจากการระบาดที่มีความรุนแรงมากขึ้น และมาตรการควบคุมการระบาดที่ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการหารายได้ของแรงงาน

การออกมาตรการช่วยเหลือเพิ่มเติมจากภาครัฐเพื่อระดับประคองให้ผู้ประกอบการสามารถรักษาการจ้างงาน และการประกอบกิจการ

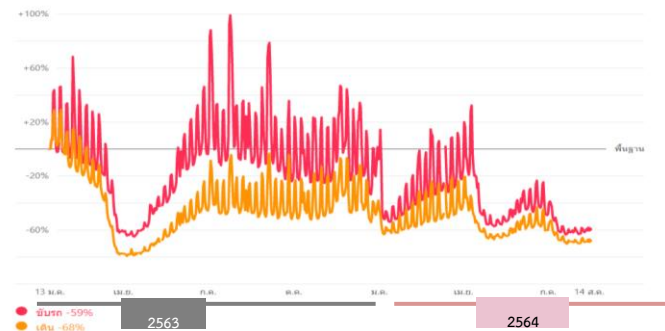
การปรับตัวของแรงงานที่ได้รับผลกระทบทั้งในกลุ่มที่เคยทำงานแต่กำลังว่างงาน และผู้จบการศึกษาใหม่

- ผลกระทบต่อมาตรการควบคุมการแพร่ระบาดฯ ทำให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจของประชาชนลดลงมาก และมีแนวโน้มรุนแรงขึ้นในช่วงไตรมาส 3 ปี 2564 จะส่งผลกระทบต่อแรงงานโดยเฉพาะในกลุ่มที่ไม่สามารถทำงานที่บ้านได้ และกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพอิสระในพื้นที่ควบคุมที่ แม้จะสามารถประกอบอาชีพได้ แต่ความกังวลของประชาชนจากการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 จะกระทบต่อรายได้ของแรงงานกลุ่มนี้อย่างมาก

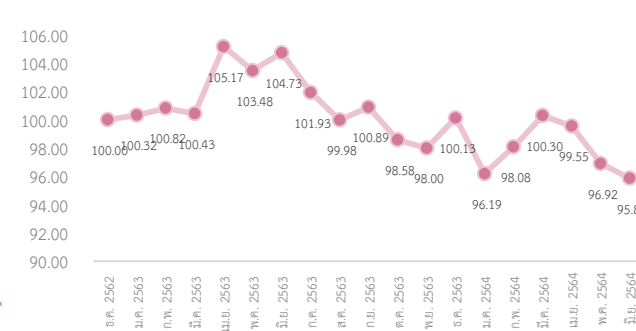
- ความสามารถในการรับมือการระบาดของแรงงานในรอบปัจจุบันลดลงสะท้อนจากข้อมูลยอดคงค้างเงินฝากต่อบัญชีที่มีมูลค่าต่ำกว่า 50,000 บาท มีแนวโน้มลดลงต่อเนื่อง ทำให้ต้องมีมาตรการช่วยเหลือเยียวยาที่เข้มข้น และเจาะจงกลุ่มที่ได้รับผลกระทบ และเน้นโครงการที่รักษาการจ้างงาน โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพแต่ได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงจากการระบาด รวมทั้งให้เงินอุดหนุนเพิ่มเติมแก่แรงงานผู้ประกอบการอาชีพอิสระ ซึ่งไม่สามารถทำงานได้ตามปกติ

- สถานการณ์ว่างงานปัจจุบันพบว่าแรงงานมีแนวโน้มว่างงานยาวนานขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มผู้จบการศึกษาใหม่ ขณะเดียวกันแรงงานมีแนวโน้มเคลื่อนย้ายกลับสู่ภูมิภาคเดิมทำให้ผู้ว่างงานในต่างจังหวัดเพิ่มขึ้น ซึ่งอาจมีมาตรการฝึกอบรมในระดับพื้นที่ที่แรงงานสามารถเข้าถึงได้สะดวก เพื่อเพิ่มโอกาสในการหารายได้ในช่วงรอการฟื้นตัวและกลับมาทำงานได้ตามปกติ

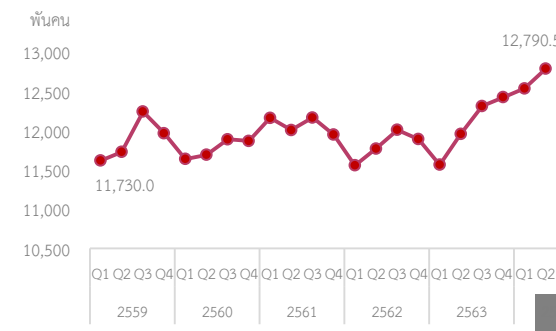
ดัชนี Apple Mobility Index

ดัชนีมูลค่ายอดคงค้างเงินฝากต่อบัญชีไม่เกิน 50,000 บาท (ใช้ฐาน ณ ธันวาคม 2562)

จำนวนผู้จ้างงานที่เป็นผู้ประกอบการอาชีพอิสระ

หนี้สินครัวเรือน

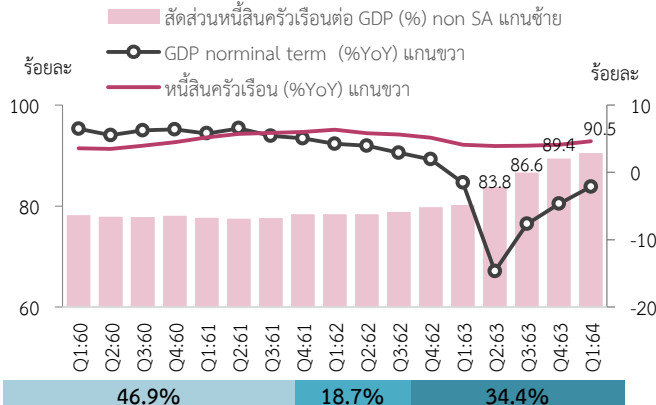
ในไตรมาส 1 ปี 2564 ขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.6 เมื่อเทียบกับไตรมาสเดียวกันของปีก่อน หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 90.5 ต่อ GDP ขณะที่คุณภาพสินเชื่อยังต้องเฝ้าระวัง

	รายปี			รายไตรมาส							
	2561	2562	2563	Q2-62	Q3-62	Q4-62	Q1-63	Q2-63	Q3-63	Q4-63	Q1-64
หนี้สินครัวเรือน (ล้านล้านบาท) 1	12.83	13.49	14.04	13.09	13.25	13.49	13.50	13.59	13.78	14.04	14.13
%YOY	6.0	5.1	4.1	5.8	5.6	5.1	4.1	3.9	4.0	4.1	4.6
ผลรวมของ GDP Nominal ใน 4 ไตรมาส(ล้านล้านบาท) 2	16.36	16.90	15.70	16.69	16.82	16.90	16.84	16.22	15.91	15.70	15.61
สัดส่วนหนี้ครัวเรือนต่อ GDP (1/2)	78.4	79.8	89.4	78.4	78.9	79.8	80.2	83.8	86.6	89.4	90.5

หนี้สินครัวเรือนขยายตัวเพิ่มขึ้น ร้อยละ 4.6 จากร้อยละ 4.1 ในไตรมาสที่ผ่านมา เช่นเดียวกับสัดส่วนหนี้สินครัวเรือนต่อ GDP ยังคงเพิ่มสูงขึ้นต่อเนื่อง

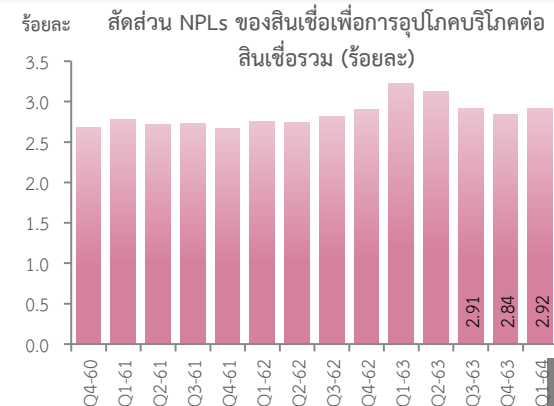
สินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคส่วนบุคคลอื่นของครัวเรือนเพิ่มขึ้นมาก โดยเฉพาะหนี้บัตรเครดิตที่ขยายตัวในอัตราเร่ง

คุณภาพของสินเชื่อต้องเฝ้าระวัง โดยสัดส่วน NPLs ของสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคต่อสินเชื่อรวมอยู่ที่ร้อยละ 2.92 เพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากร้อยละ 2.84 ในไตรมาสก่อน

ณ สิ้นสุดระยะเวลา (%YoY)	2562	2563				2564
	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1
เงินให้กู้ยืมแก่ภาคครัวเรือน	5.1	4.1	3.9	4.0	4.1	4.6
เพื่อซื้อสิ่งหาทรัพย์สิน	4.7	3.7	4.5	5.1	5.3	6.0
เพื่อยานยนต์	7.8	6.2	4.4	4.1	3.3	2.3
เพื่อการประกอบธุรกิจ	1.5	1.0	1.9	2.5	3.9	6.0
เพื่ออุปโภคบริโภคส่วนบุคคลอื่น	8.3	6.1	5.3	5.6	5.5	6.5
- สินเชื่อส่วนบุคคล	8.2	6.5	6.0	6.2	6.5	6.5
- สินเชื่อบัตรเครดิต	9.1	2.6	-0.2	0.9	-1.3	6.0
สินเชื่ออื่นๆ	1.0	3.1	-0.0	-3.4	-4.9	-7.4

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

ประเด็นที่ต้องติดตามในระยะถัดไป 🔍

1

ผลของมาตรการช่วยเหลือลูกหนี้เดิม
และการออกมาตรการเพิ่มเติม

จากสถานการณ์การระบาด
ระลอกใหม่ ที่กระทบต่อกิจกรรม
ทางเศรษฐกิจ และรายได้ของ
ประชาชนมากขึ้น อาจทำให้
มาตรการช่วยเหลือลูกหนี้เดิมไม่
เพียงพอกับการรองรับผลกระทบ
ในปัจจุบัน

เร่งรัดการดำเนินมาตรการให้เร็วขึ้น โดยต้อง
อาศัยความร่วมมือจากสถาบันการเงินทุกแห่ง
เพื่อประคับประคองสถานะทางการเงินของ
ครัวเรือนโดยเฉพาะกลุ่มที่ได้รับผลกระทบจาก
การระบาดระลอกใหม่ และจากมาตรการ
ควบคุมการแพร่ระบาดไม่ให้เป็นหนี้เสีย ชะลอ
การฟ้องร้องคดี และการยึดทรัพย์ รวมถึงต้อง
ระวังไม่ให้เกิดพฤติกรรมที่ทำให้ลูกหนี้ดีไม่
ชำระหนี้ตามปกติ (moral hazard)

2

รายได้ ความสามารถในการชำระหนี้
และการก่อกั้นนอกระบบของครัวเรือน

ครัวเรือนที่มีความเปราะบางอยู่
ก่อนหน้าจะมีความเปราะบาง
มากขึ้น (ทั้งด้านรายได้และการ
ออม) และมีความเสี่ยงต่อการผิด
นัดชำระหนี้ รวมทั้งสถาบัน
การเงินชะลอการปล่อยสินเชื่อซึ่ง
อาจทำให้ครัวเรือนที่ขาดสภาพ
คล่องหันไปก่อกั้นนอกระบบ

ควรมีมาตรการรักษาการจ้างงาน
ควบคู่ไปกับการปรับโครงสร้างหนี้ โดย
อาจใช้กลไกสถาบันการเงินเฉพาะกิจ
ของรัฐในการปรับโครงสร้างหนี้เพื่อ
ช่วยเหลือกลุ่มเปราะบาง

3

การเฝ้าระวังกลุ่มมิจฉาชีพที่
ให้สินเชื่อผ่าน online platform

กลุ่มมิจฉาชีพเข้ามาฉวยโอกาส
ช่วงวิกฤตในการให้สินเชื่อผ่าน
แอปพลิเคชันที่ผิดกฎหมาย และ
ส่งผลกระทบต่อผู้หลงเชื่อ เสีย
ข้อมูลส่วนบุคคล จ่ายดอกเบี้ยใน
อัตราที่สูง และโดนติดตามทาง
หนี้ด้วยวิธีที่รุนแรงได้

ควรเร่งรัดให้เจ้าหน้าที่ รวมทั้ง
คณะกรรมการกำกับทวงถามหนี้เข้าม
บทบาทในการควบคุมดูแลให้เข้มงวด
มากยิ่งขึ้น ซึ่งล่าสุดก็ได้มีการประกาศ
กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมในการทวง
ถามหนี้ฉบับใหม่ เพื่อช่วยเหลือลูกหนี้
ให้ได้รับความเป็นธรรมมากยิ่งขึ้น

สุขภาพและการเจ็บป่วย

- การเจ็บป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังโดยรวมลดลง แต่ยังคงเฝ้าระวังโรคมือ เท้า ปาก ในกลุ่มเด็กเล็ก รวมทั้งผลกระทบด้านสุขภาพจิตจากการแพร่ระบาดของ COVID-19

จำนวนผู้ป่วยด้วยโรคเฝ้าระวัง (หน่วย : ราย)

	2563				2564		%YOY Q2/2564
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	
ปอดอักเสบ	77,549	29,430	35,389	54,035	45,417	27,980	-4.9
ไข้เลือดออก	9,183	18,159	36,187	8,601	2,392	2,657	-85.4
มือ เท้า ปาก	5,512	1,153	5,003	21,642	12,440	3,540	203.9
ไข้หวัดใหญ่	99,365	4,957	8,293	10,987	5,687	2,242	-54.8
บิด	679	573	586	396	422	295	-48.5
หัด	746	146	194	126	104	59	-59.6
ฉีหนู	269	334	526	512	227	241	-27.8
ไข้สมองอักเสบ	275	190	266	177	244	144	-24.2
อหิวาตกโรค	0	1	2	2	0	1	0
ไข้กาฬหลังแอ่น	5	3	2	2	2	3	0
พิษสุนัขบ้า	0	2	1	0	0	2	0
รวม	193,583	54,948	86,449	96,480	66,935	37,128	-32.4
อัตราต่อประชากรแสนคน	285.6	82.9	130.4	145.5	100.7	55.8	

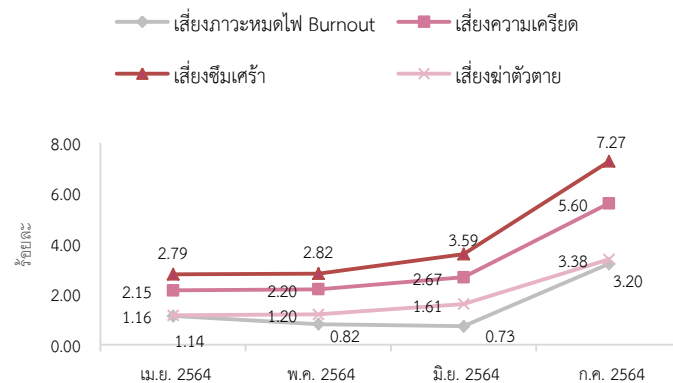
หมายเหตุ: ข้อมูล ณ วันที่ 21 กรกฎาคม 2564

ที่มา: รายงานโรคในระบบเฝ้าระวัง 506 สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

ประเด็นติดตามและเฝ้าระวัง

ผลกระทบด้านสุขภาพจิตจากการแพร่ระบาดของ COVID-19

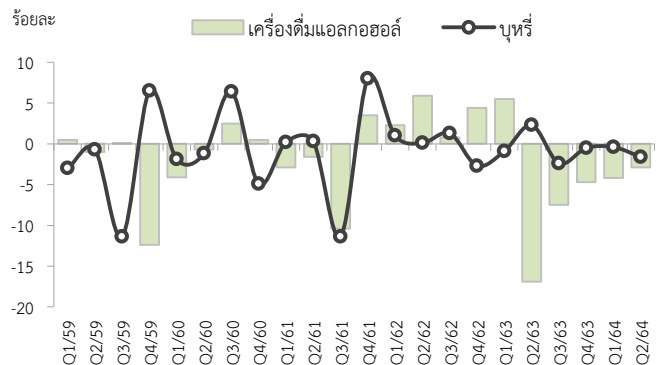
COVID-19 ทำให้คนไทยมีปัญหาด้านสุขภาพจิตเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในพื้นที่เกิดการระบาดรุนแรง และถูกกักตัว

ที่มา: ระบบรายงานการประเมินสุขภาพจิตคนไทย กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

การบริโภคเครื่องยนต์แอลกอฮอล์และบุหรี

“การบริโภคเครื่องยนต์แอลกอฮอล์และบุหรีลดลงร้อยละ 2.4”

ที่มา : สศช.

	Q1/63	Q2/63	Q3/63	Q4/63	Q1/64	Q2/64
เครื่องยนต์แอลกอฮอล์และบุหรี (ล้านบาท)	75,393	67,908	58,587	78,457	74,195	66,746
%YoY	3.1	-9.5	-5.4	-3.2	-2.8	-2.4
- เครื่องยนต์แอลกอฮอล์ (ล้านบาท)	47,896	39,119	35,113	49,184	46,319	38,244
%YoY	5.5	-16.9	-7.5	-4.7	-4.2	-2.9
- บุหรี (ล้านบาท)	27,497	28,789	23,474	29,273	27,876	28,502
%YoY	-0.9	2.3	-2.4	-0.5	-0.4	-1.6

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กองบัญชีประชาชาติ

ไตรมาส 2 ปี 2564 พฤติกรรมการใช้จ่ายเพื่อบริโภคเครื่องยนต์แอลกอฮอล์และบุหรีลดลงร้อยละ 2.4

- บริโภคเครื่องยนต์แอลกอฮอล์ลดลงร้อยละ 2.9
- การบริโภคบุหรีลดลงร้อยละ 1.6

ประเด็นติดตามและเฝ้าระวัง

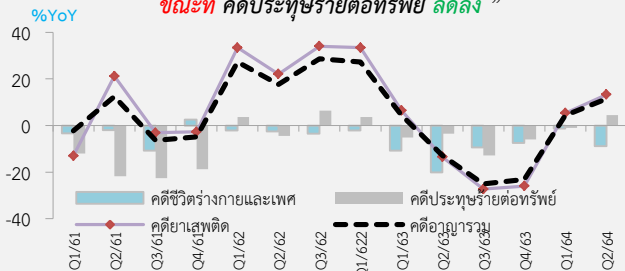
- ความรุนแรงในครอบครัวจากการดื่มแอลกอฮอล์ ช่วงการแพร่ระบาด COVID-19 ที่ทุกคนใช้ชีวิตอยู่ที่บ้านมากขึ้น พบว่า ความรุนแรงในครอบครัวมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 43 ที่มีสาเหตุจากการเมาสุรา/ยาเสพติด
- ปริมาณการสูบบุหรี่ต่อวันในกลุ่มแรงงานยังสูง ซึ่งเป็นความเสี่ยงต่อการติดเชื้อและแพร่กระจายเชื้อโรคมมากขึ้น รวมทั้งยังทำให้ประสิทธิภาพของวัคซีนได้ผลน้อยลง

ความมั่นคง

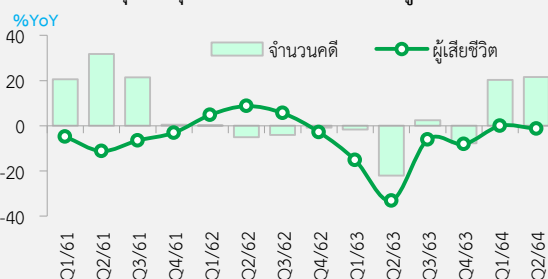
“คดีอาญารวม/การเกิดอุบัติเหตุบนท้องถนนเพิ่มขึ้น ผู้เสียชีวิตลดลง และการร้องเรียนของ สคบ. และกสทช.เพิ่มขึ้น”

%YoY	รายปี		รายไตรมาส									
	2562	2563	Q1/62	Q2/62	Q3/62	Q4/62	Q1/63	Q2/63	Q3/63	Q4/63	Q1/64	Q2/64
คดีอาญารวมรับแจ้ง (คดี)	432,426	369,732	102,328	109,451	113,850	106,797	106,885	95,494	85,281	82,072	111,631	106,476
%YoY	22.5	-14.5	27.2	17.6	28.6	17.2	4.5	-12.8	-25.1	-23.2	4.4	11.5
- ยาเสพติด	27.5	-15.6	33.4	22.1	34.0	21.6	6.5	-13.5	-27.3	-26.0	5.3	13.3
- คดีชีวิตร่างกายและเพศ	-6.0	-12.2	-2.1	-2.6	-3.5	-15.6	-10.8	-20.1	-9.4	-7.5	-1.3	-8.9
- คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน	1.9	-7.0	3.7	-4.5	6.4	1.6	-5.0	-3.5	-12.8	-6.0	-1.0	4.5
การรับแจ้งอุบัติเหตุ (ราย)	101,020	93,608	26,923	25,055	23,007	26,035	26,460	19,546	23,563	24,039	31,842	23,744
%YoY	-2.4	-7.3	0.1	-5.1	-4.1	-0.8	-1.7	-22.0	2.4	-7.7	20.3	21.5
- ผู้เสียชีวิต (ราย)	3.9	-15.9	4.8	8.7	5.6	-2.8	-15.2	-33.1	-6.1	-8.1	-0.05	-1.3
การคุ้มครองผู้บริโภค (ราย)	17,223	17,709	3,216	6,229	4,438	3,340	2,865	5,364	4,752	4,728	4,579	4,457
%YoY	70.0	2.8	22.5	176.1	54.7	40.2	-10.9	-13.9	7.1	41.6	59.8	-16.9
- การรับเรื่องร้องเรียนผ่าน สคบ.	109.2	2.6	54.4	251.5	82.1	64.8	-6.4	-15.8	7.5	39.7	48.9	-20.1
- การรับเรื่องร้องเรียนผ่าน กสทช.	-38.4	5.2	-43.7	-34.5	-33.8	-40.1	-36.6	14.1	3.1	58.2	150.5	18.7

“คดีอาญารวม เพิ่มขึ้น จากคดีชีวิตร่างกายและเพศ คดียาเสพติด ขณะที่ คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน ลดลง”

“การเกิดอุบัติเหตุบนท้องถนน เพิ่มขึ้น และผู้เสียชีวิต ลดลง”

“ การรับเรื่องร้องเรียนของ สคบ. ลดลง ขณะที่การรับเรื่องร้องเรียนของ กสทช. เพิ่มขึ้น ”

2. สถานการณ์ทางสังคมที่สำคัญ

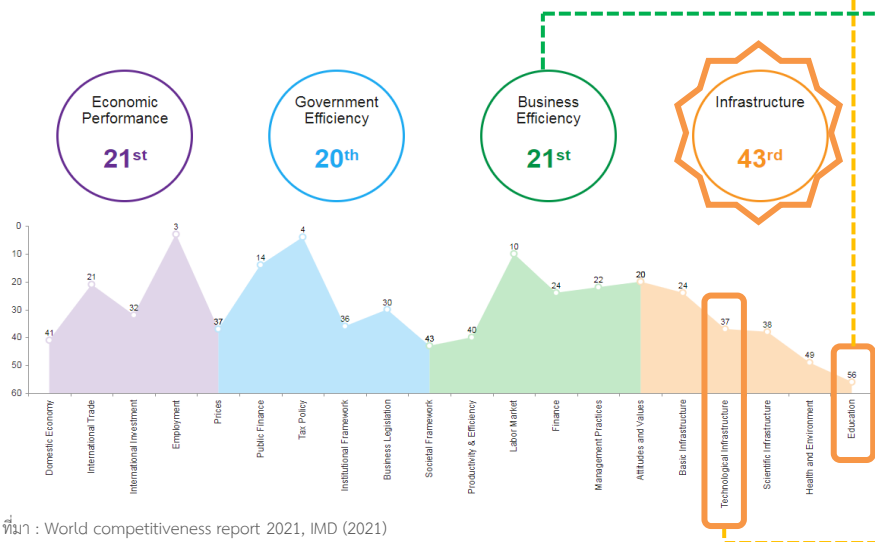
ไตรมาสสอง ปี 2564

การพัฒนาคนเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

ผลการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขัน IMD ปี 2564 ของประเทศไทยอยู่ใน

อันดับ 28 จาก 64 เขตเศรษฐกิจ : **ดีขึ้น 1 อันดับ** จากปี 2563 พบว่า

ปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐาน เป็นปัจจัยอุดรั้งการยกระดับ
ความสามารถในการแข่งขันของไทย โดยเฉพาะ **ด้านการศึกษา**
และ **ด้านโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี** ที่ต้องพัฒนา

ที่มา : World competitiveness report 2021, IMD (2021)

ประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญ คือ

ด้านการศึกษา : 56th

อันดับการพัฒนาต่ำทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ
เมื่อเทียบกับต่างประเทศ

เชิงปริมาณ

- งบประมาณด้านการศึกษา : 59th
- อัตราการเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า : 61st
- อัตราส่วนครูต่อนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า : 60th

เชิงคุณภาพ อันดับยังรั้งท้าย

- คุณภาพการศึกษาด้วย PISA : 50th
- ทักษะภาษาอังกฤษ : 58th
- การไม่รู้หนังสือ : 57th

ผลิตภาพ

ส่งผลให้

“การศึกษา” เป็นปัจจัยเชื่อมโยงทางบวก
ที่ส่งผลต่อ “ผลิตภาพ” แรงงานที่มีระดับการศึกษา
ดีก็จะมีผลิตภาพมากกว่า *

- ผลิตภาพแรงงาน : 56th
- ผลิตภาพภาคการเกษตร : 58th
- ผลิตภาพภาคอุตสาหกรรม : 54th
- ผลิตภาพภาคบริการ : 53th

กลไกสนับสนุนการพัฒนาการศึกษายังต้องได้รับการพัฒนาเพิ่มขึ้น

ด้านโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี : 37th

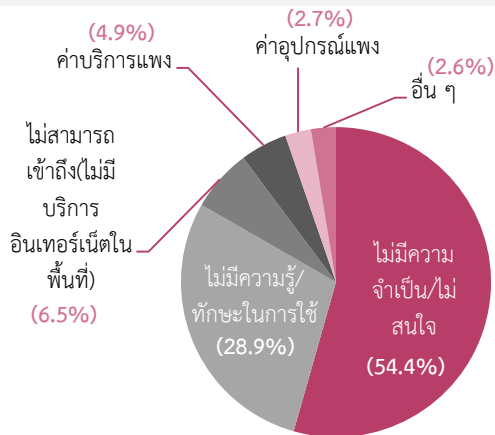
- คอมพิวเตอร์ต่อประชากร : 59th
- จำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ต : 53rd
- ทักษะทางดิจิทัลและเทคโนโลยี : 42nd

เนื่องจากเป็นปัจจัย
สนับสนุนการพัฒนา
“ทักษะยุคใหม่”

สภาพปัญหาของกลไกสนับสนุนด้านการศึกษา

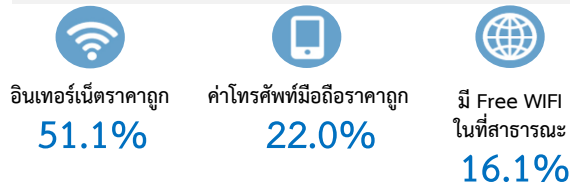
โครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี เป็นปัจจัยสนับสนุนการพัฒนาทักษะโลกยุคใหม่ แต่ยังมีครัวเรือนไทยที่ยังเข้าไม่ถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

จากการสำรวจสาเหตุของการไม่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตของครัวเรือนไทย

54.4% ไม่มีความจำเป็น
28.9% ไม่มีความรู้/
ทักษะในการใช้

ความต้องการช่วยเหลือจากรัฐ

ประชาชนต้องการความช่วยเหลือด้านค่าบริการอินเทอร์เน็ตมากที่สุด

นอกจากนี้

ผลการจัดอันดับ IMD ด้านทักษะทางดิจิทัลและเทคโนโลยีของไทยที่อยู่ในอันดับที่ 42

สอดคล้องกับงานวิจัย ที่พบว่า “ ครัวเรือนไทยร้อยละ 18 มีทักษะความรู้ด้านดิจิทัลที่ต่ำ (Digital Illiterate) ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรที่ใช้แรงงานเป็นหลัก ”

ที่มา : สถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์

ข้อเสนอแนะ

การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

พัฒนาคุณภาพคน

พัฒนาการศึกษา **ควบคู่กับ** ยกระดับคุณภาพของแรงงาน

- พัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะสูง
- มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
- นำเทคโนโลยีเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาบุคคล
- ปลูกฝังทัศนคติพร้อมเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ
- สามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลง

ภาครัฐ : ต้องให้ความสำคัญกับการเอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ทั้งการสร้างกลไกให้เกิดการเรียนรู้ การสร้างสภาพแวดล้อมและโครงสร้างพื้นฐานที่ช่วยให้คนทุกกลุ่มสามารถพัฒนาทักษะของตนได้ง่ายขึ้น การมีข้อมูลและกำหนดทิศทางการพัฒนาที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการและความต้องการของประเทศในอนาคต

เทคโนโลยีการศึกษา (Education Technology : EdTech) เป็นแนวโน้มของโลกยุคปัจจุบันที่นำเทคโนโลยีมาพัฒนาทางการศึกษาที่ช่วยเพิ่มคุณภาพของเนื้อหาและการเรียนการสอน สามารถวัดผลสัมฤทธิ์ที่ทำให้เห็นผลลัพธ์ของผู้เรียนจากการเรียนการสอนที่ชัดเจนยิ่งขึ้น และการใช้เพื่อแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา รวมถึงการช่วยเพิ่มโอกาสในเข้าถึงการเรียนรู้และแก้ไขปัญหาไม่สามารถไปเรียนในโรงเรียนตามปกติได้ในช่วงโควิด-19

รูปแบบเทคโนโลยีการศึกษา (EdTech) ในปัจจุบันสามารถจำแนกได้เป็น 3 รูปแบบ

(ที่มา : BrianCert education simplified)

1. การสอนผ่านระบบ teleconference ต่าง ๆ อาทิ Virtual classroom, Zoom, Google Meet, Skype และการสอนที่อาจจะใช้เทคโนโลยีมาใช้ในการเรียน อาทิ บล็อก อีเมล เว็บไซต์ Vdo clip

2. การฝึกอบรมที่เรียนรู้ด้วยตัวเองผ่านทางคอมพิวเตอร์ อาทิ การเรียนเนื้อหาผ่าน CD-ROM หรือการเรียนผ่านหนังสือเรียนออนไลน์

3. การเรียนร่วมกันระหว่างการเรียนในห้องเรียนและการเรียนออนไลน์ โดยการออกแบบหลักสูตรการเรียนการสอนและใช้คอมพิวเตอร์เป็นส่วนสนับสนุนในการเรียนรู้

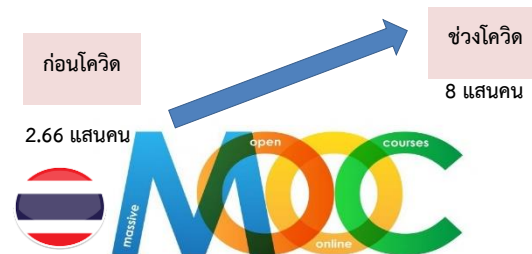
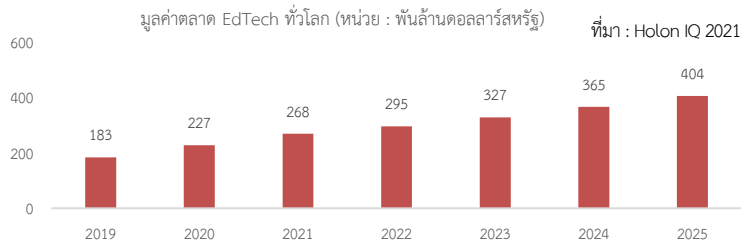

EdTech เติบโตขึ้นและมีแนวโน้มเติบโตมากยิ่งขึ้นจากสถานการณ์ COVID-19

▶ ปี 2020 มีมูลค่า 227 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นจาก 183 พันล้านดอลลาร์สหรัฐในปี 2019

▶ คาดการณ์ว่าในปี 2025 จะมีมูลค่าเพิ่มขึ้นเป็น 404 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ

▶ ประเทศไทยอุตสาหกรรม EdTech เพิ่มขึ้น โดยส่วนใหญ่เป็นแพลตฟอร์มคอร์สออนไลน์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะเฉพาะด้านและอาชีพในกลุ่มวัยแรงงานที่มีเศรษฐกิจฐานระดับล่างเป็นหลัก
รองลงมาคือกลุ่มนักศึกษาที่มีแนวโน้มในการเรียนผ่าน EdTech เนื่องจากมีแพลตฟอร์มกลางจากรัฐที่ร่วมมือกับมหาวิทยาลัยต่าง ๆ หรือโครงการมหาวิทยาลัยไซเบอร์ (Thai MOOC) ในการเข้าเรียน ซึ่งในช่วงสถานการณ์ COVID-19 มีผู้เรียนผ่าน Thai MOOC เพิ่มขึ้นอย่างมากจาก 2.66 แสนคนในช่วงก่อน COVID-19 เพิ่มขึ้นเป็น 8 แสนคน (ข้อมูล ณ กุมภาพันธ์ 2564)

จากวิกฤตสู่โอกาส

- ▶ การแพร่ระบาดของ COVID-19 กระตุ้นให้การเรียนออนไลน์เกิดเร็วขึ้นและมีการใช้ในทุกระดับการศึกษาในสถานศึกษา รวมทั้งบุคคลทั่วไปที่สนใจพัฒนาความรู้และทักษะของตนเองมากขึ้น
- ▶ ผู้สอนและผู้เรียนมีความพร้อมในการเรียนออนไลน์ที่มากขึ้น
- ▶ จำนวนผู้ประกอบการ EdTech ที่มีมากขึ้น

- ▶ EdTech มีบทบาทมากขึ้นและเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการเปิดกว้างทางการศึกษาจากระบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย ช่วยในการลดความเหลื่อมล้ำด้านคุณภาพการศึกษาผ่านการกระจายความรู้อย่างเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะในการแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนพื้นที่ห่างไกลที่ขาดแคลนครูผู้สอนที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่สอนหรือครูไม่ครบชั้น
- ▶ ดังนั้น หากมีการสนับสนุนให้มีการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอย่างกว้างขวางจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพทางการศึกษา รวมถึงเป็นการพัฒนาต่อยอดการเรียนรู้ตลอดชีวิตผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ และเป็นโอกาสที่สำคัญในการเป็นเครื่องมือลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

ตัวอย่างการใช้ EdTech ในประเทศไทย อาทิ

▶ สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (NIA) ร่วมกับมหาวิทยาลัยและผู้ประกอบการภาคเอกชนในการพัฒนาแอปพลิเคชันเพื่อช่วยลดความเหลื่อมล้ำด้านคุณภาพการศึกษา ได้แก่

- Hand in Hand for ID Kids : แอปพลิเคชันคำศัพท์ 2 ภาษา สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
- KruLab : แพลตฟอร์มการพัฒนาครูออนไลน์ เพื่อพัฒนารูปแบบการสอนของตัวเอง
- SAMT : แพลตฟอร์มสอนดนตรี เพื่อเป็นช่องทางการกระจายความรู้ในวิชาดนตรีให้เด็กในพื้นที่ห่างไกลที่มีศักยภาพแต่ยังขาดกำลังทรัพย์และความพร้อมในการเข้าถึง

▶ กสศ. และ UNESCO กรุงเทพฯ ร่วมกับ SIAM Lab คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มอบอุปกรณ์แท็บเล็ตและอินเทอร์เน็ตให้กับเด็ก ที่ได้บรรจุไว้ในแอปพลิเคชันสามารถเลือกอ่านหนังสือได้อย่างไม่จำกัดตามความสนใจและวัยของตนเอง

- **ข้อค้นพบที่สำคัญ** ในพื้นที่ 4 จังหวัดตามภาคต่าง ๆ ของประเทศ ได้แก่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน นครนายก ยะลา และกรุงเทพฯ พบว่า เด็กที่เข้าร่วมโครงการซึ่งอยู่ในจังหวัดที่ห่างไกลและถูกจัดอันดับว่ามีอัตราความยากจนสูงมีคะแนนเวลาการอ่าน และคะแนนความต่อเนื่องในการอ่าน สูงกว่าเด็กในจังหวัดที่มีความเป็นเมืองอย่างชัดเจน ชี้ให้เห็นว่าการนำเทคโนโลยีไปใช้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษามีความเป็นไปได้ในประเทศไทย

ตัวอย่างการใช้ EdTech ในประเทศต่างประเทศ อาทิ

▶ **ประเทศอินเดีย** บริษัท Byju's ในช่วงสถานการณ์ COVID-19 ได้ให้นักเรียนเกรด 1-12 ในประเทศดาวน์โหลดโปรแกรมเรียนฟรีเพื่อแก้ปัญหาการไม่สามารถไปโรงเรียนได้ บริษัท EduBrisk ที่อบรมครูผู้สอนฟรีเพื่อทำ E-teaching ในการสร้าง Virtual Classrooms ผ่านแพลตฟอร์มของตัวเอง

▶ **ประเทศอาร์มีเนีย** มีปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านคุณภาพการศึกษา เด็กนักเรียนยากจนต้องออกจากระบบการศึกษามากถึงร้อยละ 35 โดยบริษัท DASARAN Ed-Tech Company ได้เข้ามามีส่วนช่วยในการแก้ปัญหาดังกล่าว ควบคู่ไปกับการพัฒนาของภาครัฐในการพัฒนาโครงข่ายอินเทอร์เน็ต เชื่อมต่อโรงเรียนรัฐบาลกว่า 1,501 แห่งทั่วประเทศเข้าด้วยกัน **ข้อมูลการใช้งานแพลตฟอร์มแสดงให้เห็นว่าเด็กนักเรียนร้อยละ 39.6 มีผลการเรียนที่ดีขึ้นเด็กนักเรียนที่ขาดเรียนลดลงมากถึงร้อยละ 83.78**

ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาเพื่อรองรับการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา

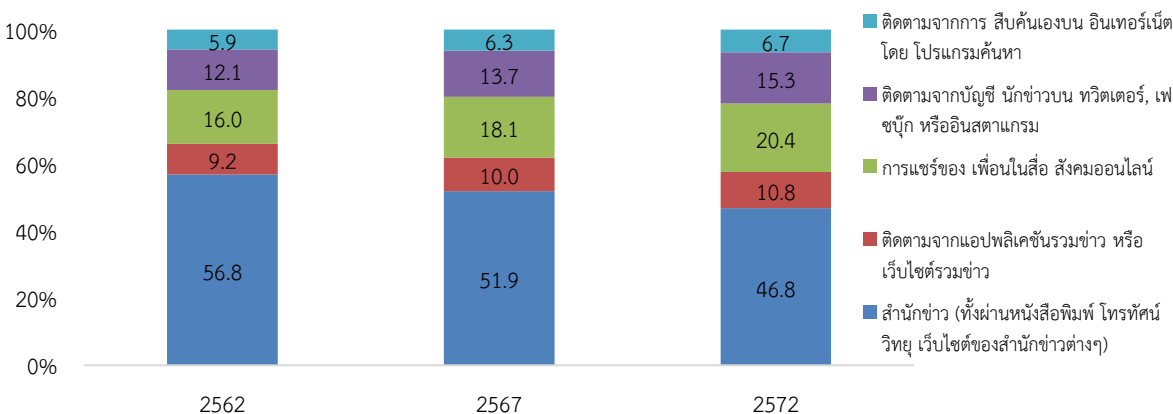
- พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานอินเทอร์เน็ตให้มีความพร้อมและเข้าถึงอย่างเท่าเทียมในทุกพื้นที่
- ส่งเสริมการนำ EdTech มาใช้ในการศึกษาในระดับนโยบาย โดยคำนึงถึงการแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาเป็นสำคัญ โดยนำมาใช้ในพื้นที่ห่างไกลที่มีปัญหาการขาดแคลนครูผู้สอน และคุณภาพการเรียนการสอน ผ่านความร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ ในการพัฒนาทักษะด้านการใช้คอมพิวเตอร์ของครูผู้สอนและนักเรียน
- การพัฒนารูปแบบเชิงเนื้อหาและในเชิงเทคนิคเรื่องระบบเทคโนโลยีที่รองรับให้มีความสอดคล้องกับแต่ละพื้นที่ เพื่อให้การนำ EdTech มาใช้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

บทบาทสื่อ

- ▶ สื่อมวลชนมีส่วนสำคัญในการเป็นผู้กำหนดหรือวางระเบียบวาระการรับรู้เหตุการณ์แก่ประชาชนทั่วไป (Agenda setting) ซึ่งการนำเสนอข่าวก็มีทั้งประเด็นที่เป็นเชิงบวกและเชิงลบต่อผู้ที่ตกเป็นข่าว ทั้งนี้ การให้น้ำหนักในการนำเสนอที่แตกต่างกันย่อมส่งผลต่อสิ่งที่ประชาชนรับรู้ต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโลกยุคปัจจุบันที่รูปแบบของสื่อได้มีการวิวัฒนาการจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและพฤติกรรมการใช้สื่อที่เปลี่ยนแปลงไป

ช่องทางและแนวโน้มการผลิตข้อมูลข่าวสารที่เปลี่ยนแปลงไป

แนวโน้มของช่องทางหลักที่ใช้ในการติดตามข่าวสาร ใน พ.ศ. 2562 พ.ศ. 2567 และ พ.ศ. 2572

ที่มา : รายงานฉบับสมบูรณ์ “โครงการสำรวจพฤติกรรมและแนวโน้มการบริโภคสื่อของไทย” โดย สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ร่วมกับ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2562

- สื่อทางช่องทางออนไลน์ (Social Media) ได้มีบทบาทมากขึ้น และมีแนวโน้มจะเป็นสื่อหลักในอนาคต จากความสะดวกรวดเร็วในการเข้าถึงข้อมูลที่ง่ายของประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มเจนเอเรชั่น Z (อายุน้อยกว่า 23 ปี)
- รูปแบบการผลิตข่าวสารและผู้นำเสนอข่าวสารที่เปลี่ยนแปลงไป ช่องทางการนำเสนอข่าวสารที่เพิ่มมากขึ้น ทุกคนสามารถเป็นผู้นำเสนอข่าวสารได้ผ่าน Social Media ทำให้เกิดกลุ่มคนที่มีความเสี่ยงในโลกออนไลน์ (Influencer) จากต้นทุนในการสร้างสื่อที่น้อยสามารถเข้าถึงประชาชนได้จำนวนมาก
- บทบาทของผู้บริโภคสื่อเป็นได้ทั้งผู้ผลิต (Creator) ผู้นำเสนอ (Sender) และผู้บริโภค (Receiver) สื่อไปพร้อมกัน

3 บทบาทสื่อกับบริบทสังคมไทย

1. การแข่งขันสื่อยุคใหม่

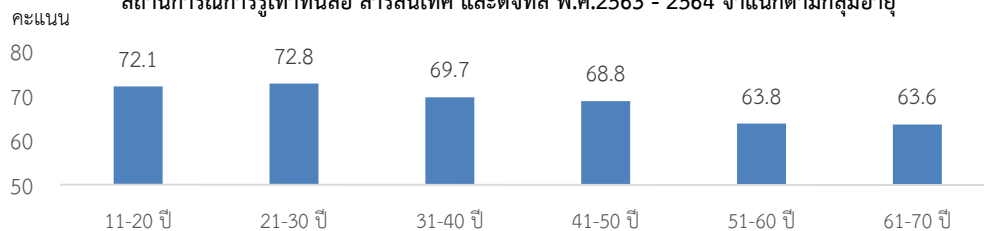
- ▶ เน้นการนำเสนอที่รวดเร็ว เพื่อสร้างกระแสนิยม (Rating)
- ▶ รูปแบบการนำเสนอที่หลากหลาย อาทิ การนำเสนอข่าวสารในรูปแบบการนำเสนอสถานการณ์จริง (Reality Show) การนำเสนอโดยการสอดแทรกการแสดงความคิดเห็น ผ่านช่องทางออนไลน์ อาทิ Live Facebook

2. ข้อกังวล/ประเด็นปัญหาที่สำคัญ

- ▶ การคัดกรองข้อมูลข่าวสารลดลง จากรูปใหม่การนำเสนอข่าวสารแบบใหม่ เนื่องจากมีกระบวนการตรวจสอบข้อมูลข่าวสารที่น้อยกว่าสื่อดั้งเดิมอย่างโทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์
- ▶ การกำหนดประเด็นข่าวและการนำเสนอข้อมูลข่าวสารในการขึ้นนำสังคม ผ่านการนำเสนอข่าวสารซ้ำ ๆ และเสนอความคิดเห็นของผู้เสนอข่าวผ่านสื่อช่องทางหลักและสื่อช่องทางออนไลน์ โดยเฉพาะในคดีอาชญากรรมที่มีลักษณะการนำเสนอข่าวในเชิงสืบสวนคดีและความคิดเห็นมากกว่านำเสนอข้อเท็จจริง
- ▶ ผลทางสังคม ประเด็นด้านสิทธิมนุษยชน ความยุติธรรมในสังคม ผลกระทบต่อรูปคดี การแบ่งกลุ่มการเลือกข้าง การส่งเสริมความเชื่อและค่านิยมที่ผิด และก่อให้เกิดความขัดแย้งของคนในสังคม
- ▶ อาจทำให้เกิดพฤติกรรมเลียนแบบอาชญากรรมได้ ซึ่งเป็นประเด็นที่ต้องนำมาพิจารณาถึงความเหมาะสมของบทบาทสื่อรูปแบบต่าง ๆ กับบริบทสังคมไทยที่ประชากรจำนวนมากยังคงขาดความรู้เท่าทันสื่อ โดยเฉพาะสื่อทางออนไลน์ที่มีการส่งต่อข่าวปลอมได้ง่าย (Fake News) และกระจายออกไปได้รวดเร็ว

สถานการณ์การรู้เท่าทันสื่อ

สถานการณ์การรู้เท่าทันสื่อ สารสนเทศ และดิจิทัล พ.ศ.2563 - 2564 จำแนกตามกลุ่มอายุ

ที่มา : กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์

- ▶ การรู้เท่าทันสื่อสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการต้องเร่งพัฒนาการรู้เท่าทันสื่อของสังคมไทย ประชาชนคนไทยมีความรู้เท่าทันสื่อ ๖ ร้อยละ 70.8 แบ่งเป็นด้านการเข้าถึง (Access) ร้อยละ 66.3 ด้านการสร้างสรรค (Creation) ร้อยละ 70.9 และการประเมิน (Evaluation) ร้อยละ 74.0
- ▶ กลุ่มประชากรอายุ 21-30 ปี มีความรู้เท่าทันสื่อมากที่สุดร้อยละ 72.8 รองลงมาคือกลุ่มเด็กอายุ 11-20 ปี ร้อยละ 72.1
- ▶ กลุ่มผู้สูงอายุ 61-70 ปี คะแนนน้อยที่สุดร้อยละ 63.6 รองลงมาคือ กลุ่มอายุ 51-60 ปี ร้อยละ 63.8 ซึ่งมีคะแนนอยู่เพียงระดับพื้นฐานเท่านั้น (ร้อยละ 50 - 65)
- ▶ ความสามารถในการรับมือกับ fake news และข้อมูลข่าวสารที่ผิดพลาตของเด็กอายุ 15 จากทั่วโลก แม้ว่ากลุ่มประชากรวัยเด็กจะมีคะแนนความรู้เท่าทันสื่อในระดับดี (ร้อยละ 65-80) แต่หากพิจารณาเทียบกับต่างประเทศ จากการประเมินของ OECD 2021 กลับพบว่าความสามารถในการรับมือกับ fake news และข้อมูลข่าวสารที่เด็กไทยมีศักยภาพต่ำมากโดยอยู่ในอันดับ 76 จาก 77 ประเทศทั่วโลกที่ทำการประเมิน

แนวทางในการพัฒนาการรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศและสื่อดิจิทัล (Media Information and Digital Literacy : MIDL)

- การเร่งสร้างความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องในการบริโภคสื่อสังคมออนไลน์ในทุกกลุ่มอายุ
- การเสริมสร้างภูมิคุ้มกันความรู้ผ่านการเสริมสร้างกิจกรรม/หลักสูตรทักษะการรู้เท่าทันสื่อตั้งแต่ในวัยเรียน การส่งเสริมการอ่านและการวิเคราะห์ในการแยกแยะข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงกับความคิดเห็น
- การส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมร่วมกันระหว่างเยาวชนและผู้สูงอายุในชุมชน เน้นให้ร่วมกันตรวจสอบข้อมูลก่อนตัดสินใจ เพื่อป้องกันการหลงเชื่อ การถูกหลอกลวงจากสื่อ
- กลไกการกำกับดูแลตนเอง และส่งเสริมให้ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน ปฏิบัติงานอย่างระมัดระวังและคำนึงถึงสิทธิมนุษยชน ตลอดจนการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลของผู้ที่เกี่ยวข้อง
- การสร้างแรงจูงใจให้ผลิตสื่อและเผยแพร่สื่อคุณภาพอย่างมีจริยธรรมและความรับผิดชอบ
- การจัดระดับและแสดงสัญลักษณ์ความเหมาะสมในการรับชมสื่อออนไลน์
- มาตรการจูงใจในการผลิตสื่อสร้างสรรค์ และการจัดสรรเวลาและพื้นที่ออกอากาศให้แก่สื่อสร้างสรรค์

3

บทความ

“ประเทศไทยกับความพร้อมของรูปแบบการทำงานที่บ้าน”

แนวโน้มรูปแบบการทำงานที่บ้าน (Work From Home : WFH)

1. ทั่วโลกมีแนวโน้มการทำงานที่บ้านเพิ่มขึ้น

อัตราการการทำงานที่บ้าน

ปี 2552-2564

159%

ที่มา: Global Workplace Analytics และ Owl Labs

2. รูปแบบการทำงานที่บ้านขึ้นอยู่กับลักษณะของงาน

อาชีพที่มีศักยภาพ WFH

สัดส่วนเวลาทำงาน
มีประสิทธิภาพ

การเงินและการประกัน **76%**

เกษตรกรรม **7%**

ที่มา: McKinsey & Company

4. ประเทศพัฒนาแล้วมีศักยภาพ WFH มากกว่าประเทศกำลังพัฒนา

สัดส่วนเวลาทำงาน
มีประสิทธิภาพ

ประเทศพัฒนาแล้ว

26-30%

ประเทศกำลังพัฒนา

12-18%

ที่มา: McKinsey & Company

25 สิงหาคม 2564

3. ข้อดีและข้อจำกัดของการทำงานที่บ้าน

ข้อดี

- มีความกดดัน/ความเครียดลดลง (**75%**)
- พนักงานไม่คิดจะเปลี่ยนงาน (**76%**)
- มีความสุขเมื่อทำงานที่บ้านเดือนละ 1 ครั้ง (**24%**)

ที่มา: Global Workplace Analytics และ Owl Labs

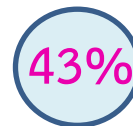
ข้อจำกัด

- ค่าใช้จ่ายสาธารณูปโภคที่บ้านเพิ่มขึ้น
- สิ่งอำนวยความสะดวกไม่พร้อม
- ขาดปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน

5. การทำงานที่บ้านในกรณีประเทศไทย

พฤติกรรมการทำงาน
ช่วง COVID-19

ทำงานที่บ้าน

ทำงานทั้งที่บ้านและที่ทำงาน

ไม่ได้ทำงานที่บ้าน

ความคิดเห็นต่อ
ข้อดี/ข้อเสีย

ข้อดี

- ลดการแพร่ระบาดของโรค
- ประหยัดค่าเดินทาง
- ให้ความร่วมมือกับภาครัฐ

ข้อเสีย

- ค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น
- อุปกรณ์เครื่องมือไม่สะดวก
- สื่อสาร/ติดต่อนำ

20%

ของบริษัทไทย

มีนโยบายให้พนักงานทำงานที่บ้าน

ที่มา: สวนดุสิตโพล

การทำงานที่บ้านอย่างไรให้เกิดประสิทธิผล : กรณีศึกษาต่างประเทศ

1. การบริหารเวลา

- จัดทำแผนการทำงาน ตามลำดับความสำคัญของงาน
- พนักงานจัดการ/ปรับเปลี่ยนเวลาการทำงานได้ตามความเหมาะสม/จำเป็นของตนเอง

โปแลนด์ ให้พนักงานคู่สามีภรรยาสลับเวลาการทำงาน เพื่อให้มีโอกาสสลับเปลี่ยนกันดูแลบุตร

2. ใส่ใจผลลัพธ์ของงานมากกว่ากระบวนการ

- วัตถุประสงค์และผลผลิตของงานที่ชัดเจน
- มีระบบการให้คำปรึกษา/ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงผลงาน

นิวซีแลนด์ มีการใช้ระบบ leaders conversations โดย การให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ แก้ไขปัญหา พัฒนา และค้นหาศักยภาพของพนักงาน

3. การใช้เทคโนโลยีสนับสนุนในการทำงาน

- สร้าง platform การทำงานและแบ่งปันข้อมูลใช้ร่วมกัน
- ตรวจสอบความต้องการ/ทักษะเรื่องเทคโนโลยีเพื่อการทำงาน
- ทบทวนนโยบายและกฎระเบียบให้เอื้อต่อการนำใช้เทคโนโลยี

คาเมรูน ลงทุนติดตั้งระบบ อินเทอร์เน็ต และระบบการประชุมทางไกล

4. การสื่อสารระหว่างผู้ปฏิบัติงานกับผู้บริหาร

- กำหนด Platform สื่อสารกลาง
- กำหนดแนวทางการส่งงานต่อผู้บริหารที่ชัดเจน
- สร้างวัฒนธรรมการสื่อสารอย่างเปิดเผย ไม่มีอคติ ตรวจสอบได้

ญี่ปุ่น มีการนำหุ่นยนต์ตัวแทน เสมือน (Avatar Robot) มาใช้ สนับสนุนติดต่อสื่อสารการทำงานจากที่บ้าน

เซเนกัล กาน่า ไนจีเรีย อุกันดา แทนซาเนีย เอธิโอเปีย และ แอฟริกาใต้ ใช้ระบบประชุมทางไกล (Video Conference) มากขึ้น และ พัฒนาทักษะดิจิทัลแก่พนักงาน

สหรัฐอเมริกา อังกฤษ เนเธอร์แลนด์ เดนมาร์ก และจีน ใช้เทคโนโลยีสตรีมมิง (Streaming) ในการสื่อสาร/ประชุม online

5. สนับสนุนให้พนักงานทำงานอย่างมีสุขภาวะ

- มีหลักเกณฑ์ดูแลพนักงาน ทั้งเรื่องสุขภาพ/ความปลอดภัยในการทำงาน
- ให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อมและสุขภาวะในการทำงาน

6. การฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนทักษะของพนักงาน

- สสำรวจ/สนับสนุนความต้องการฝึกอบรม โดยมุ่งเน้นทักษะการสื่อสารผ่านระบบออนไลน์ ทักษะความเป็นผู้นำ การดูแลสุขภาพกายและใจ

จีน จัดให้มีสายนักจิตวิทยา 24 ชม. และหลักสูตร online เรื่อง การจัดการอารมณ์ระหว่างการทำงาน UN Woman จัดตั้งคณะทำงาน เกี่ยวกับสุขภาวะของคนทำงาน มีหน้าที่ติดตามและประเมินสุขภาวะของคนทำงาน

โปรตุเกสจัดทำหลักสูตรพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ โดยไม่มีค่าใช้จ่ายและเริ่มอบรมวันเวลาใดก็ได้ตามความสะดวก

7. การมีกฎ ข้อตกลง และเงื่อนไขการทำงานที่ชัดเจน

- ทบทวนระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาผลประโยชน์ที่พึงจะได้รับจากการทำงานจากที่บ้าน
- องค์กรควรมีนโยบายที่สนับสนุนการทำงานจากที่บ้านที่ชัดเจน

8. รักษาสมดุลระหว่างงานและชีวิตส่วนตัว

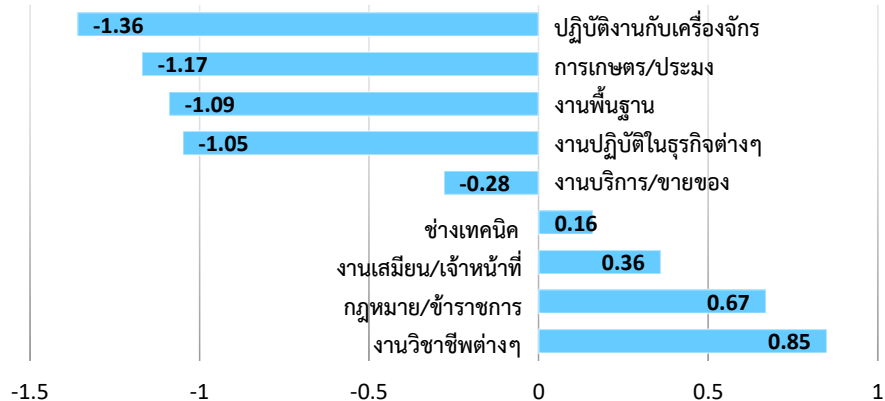
- สนับสนุนการจัดการความสมดุลระหว่างการทำงานและการใช้ชีวิต
- กำหนดผลสัมฤทธิ์และระยะเวลาในการทำงานให้ชัดเจน
- มีการสื่อสารทำความเข้าใจถึงแผนการทำงานที่ชัดเจน

โปรตุเกส กำหนดแนวทางการทำงานที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพและการดำเนินชีวิตส่วนตัว จากการปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงาน

ประเทศไทยพร้อมแค่ไหนสำหรับการทำงานที่บ้าน

ดัชนีความยากง่ายต่อการปรับเปลี่ยนมาทำงานที่บ้านของอาชีพต่างๆ

พิจารณาจากงานที่ต้องใช้เครื่องจักร/เครื่องมือและการเชื่อมต่อการใช้เทคโนโลยี

อาชีพที่ปรับมา WFH ได้ยากที่สุด

ปฏิบัติงานกับเครื่องจักร

อาชีพที่ปรับมา WFH ง่ายที่สุด

งานวิชาชีพด้านต่างๆ

ที่มา: สถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์

ประเทศไทยยังไม่มีความพร้อม สำหรับการปรับรูปแบบการทำงานมาเป็นการทำงานจากที่บ้าน

เพศชายปรับได้ยากกว่าหญิง

คนอายุ 46 ปีขึ้นไป ปรับยากกว่า

ผู้มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี
ปรับยากกว่า

คนรายได้น้อย ปรับยากกว่า

ที่มา: สถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์

การเตรียมประเทศไทยให้พร้อมรับการทำงานในรูปแบบ “การทำงานที่บ้าน”

1.

การเตรียมความพร้อมขององค์กรสำหรับการทำงานรูปแบบใหม่

- ศึกษา วิเคราะห์ลักษณะงาน ทักษะของพนักงาน และระบบการทำงานภายในองค์กร
- กำหนดรูปแบบการทำงานที่เหมาะสม ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการทำงานในภาวะวิกฤต

2.

การยกระดับความพร้อมด้านเทคโนโลยีสำหรับองค์กร

- พัฒนา/ปรับปรุงระบบเทคโนโลยีสำหรับการทำงานให้มีประสิทธิภาพ มีความเสถียร
- ใช้เทคโนโลยีในการติดตามความก้าวหน้าของงาน ประเมินผลการทำงานของพนักงาน
- พัฒนาทักษะด้านดิจิทัลแก่พนักงาน เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพ และความคล่องตัว

3.

การพิจารณาให้การทำงานนอกสถานที่ทำงานเป็นนโยบายขององค์กร

- ผู้บริหารต้องเล็งเห็นความสำคัญของการทำงานนอกสถานที่
- มีการกำหนดวิธีการและแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน
- สร้างวัฒนธรรมในการทำงานแบบออนไลน์ ที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นสำคัญ

4.

การพิจารณาการปรับรูปแบบการทำงานสู่การทำงานจากที่บ้านให้เป็นส่วนหนึ่งของนโยบายการขับเคลื่อนเศรษฐกิจดิจิทัล

- สนับสนุนการลงทุน/พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลให้มีความเสถียร และครอบคลุม

ขอขอบคุณ

Download เอกสาร : <http://social.nesdc.go.th/social/Default.aspx?tabid=63>

